

Vtorek, četrtek in sobota
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 5 gl. — 2.
za pol leta . . . 4 . . . — 2.
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta 2 . . . 50 . . .
Vredništvo in opravnitvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1krat
5 kr., če se tiska 3krat
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačat
kolek (stempelj) za 30 k.
(kopiji se ne vračajo,
kopiji naj se blagovoljno
frankujejo.)

Telegram „Slov. Narodu.“

Praga 22. sept.

Dozdaj je iz kmetskih okrajev znano trideset volitev. Pov-
sod so česki deklaranti **enoglasno** voljeni. Iz osmih okra-
jev se še ne ve. Vspah pa je za Čehe gotov.

0 neznačajnosti nekaj.

Iz Ljubljane. [Izv. dop.]

Dr. Klun, c. kr. dvorni svetovalec dozdaš še ni mandata položil, in
hodi še zmerom v deželni zbor kranjski! Vsled te v zgodovini parlamentar-
nega življenja nepomnjive predrznosti mu je poslal klub vseh narodnih kranj-
skih poslancev (21 po številu) niže od besede do besede navedeni poziv
(aufforderung), da naj mandat položi. Ako ne bo ta poziv z železnimi plo-
šami oklepanega dr. Cenetovega lica predril, bodo se njegovi raznim članom
narodnega kluba 1865., 1866. in 1867. leta pisani listi javnosti predali, v
kterih nekterih Cene med drugim tako neusmiljeno po Beustu, po Giskri in
po drugih veljavih nove liberalne ère maha, da ga mora vlada prvi dan iz
službe izpoditi, ako še kaj do svojega poštenja drži. — Dr. Cene se je poleg
Dežmana vsedel, kateri ga sicer v „Tagblattu“ zarad strankine discipline za-
govarja, ali ob enem tako hladnokrvno in mrzlo gleda, in ravno tako ž njim
obdružuje, da mu je na obrazu brati, da mu nič kaj preveč ne upa po
starem pravilu: odpadnik odpadnika zaničuje. — Poziv se glasi:

Častiti gospod dr. Klun, c. k. dvorni svetovalec, sedaj v Ljubljani.

Vaše blagorodje!

Vi se boste spominjali, da ste po svoji prvi izvolitvi za deželnega
poslanca pristopili klubu večine kranjskega dež. zbora; da — ko je imel
klub kandidate za državne poslance postavljati, enoglasno se je sklenilo, da
mora vsak kandidat s podano roko obljubiti, da se bo podvrgaval večini
našega državnega poslanstva, in da odloži poslanstvo, ako bi mu klub večine
deželnega zbora izrekel, da do njega nima več zaupanja.

Vi se boste tudi spominjali, da ste kot postavljen kandidat vse to
obljubili, in v pričo vseh klubovih udov s podano roko slo-
vesno potrdili.

Na podlagi te Vaše obljube Vas je narodni volilni odbor po raz-
pustu deželnega zbora spet za kandidata postavil, ter ste bili vsled domo-
ljubnega odstopa značajnih in nesebičnih mož v drugo v naš deželni in po-
tem, ko je bil klub z Vami vred enoglasno sklenil, da gori omenjena obljuba
veže tudi za te volitve, tudi v državni zbor izvoljeni.

Po enoglasnem sklepu našega kluba ste Vi, kakor drugi državni
poslanci naše stranke, vstopili v državni zbor; ali v tem, ko so ti mislim

svojih volilcev zvesti ostali, koristi naše dežele in našega naroda, kolikor je
bilo mogoče, kar najkrepkeje zastopali, — ločili ste se Vi od njih in raz-
odévali ste ponavljano z djanjem in besedo, da ste nastopili drugo od naše
popolnoma različno pot.

Mi smo daleč od tega, da bi hoteli, posebno národnemu zastopniku,
kratiti svobodo, izrekati svoje misli, kakor ga je koli volja; tudi pripuščamo
Vaši nježnočutnosti in Vašemu poznanju ustavne navade v državah, ki imajo
že skozi stoletja potrjene svobodnomislene ustave, razsoditi, ali ni moralna
dolžnost narodnemu zastopniku, da svoj mandat nazaj položi v roke svojim
volilcem, ako sklene nove, njihovim mislim nasprotno pot ubrati, posebno,
ako se to zgodi, ko ob enem državno službo nastopi.

Isto tako moramo Vašemu razsodku prepustiti, kaj ima storiti
pravi narodni zastopnik, ako sprejme skoraj enoglasno nezaupnico od svojih
volilcev. Nasproti temu smo pa z ozirom na Vašo od začetka omenjeno do-
brovoljno slovesno obljubo sebi in svoji deželi dolžni, da Vam jasno in ne-
dvomljivo izrečemo, da Vi nikakor več nimate zaupanja od kluba
večine deželnega zbora.

Ko Vam to vsled enoglasnega sklepa s tem naznanjamo, prič-
kujemo, da svojo možko besedo dopolnite.

Od kluba večine kranjskega deželnega zbora.

V Ljubljani, 15. septembra 1869.

Dr. J. Bleiweis,
kluba predsednik.

Nemške namere.

Glasiló Giskro-Herbstovih vladnih nazorov, v zadnjih časih jako od-
kritosrčna „N. fr. Presse.“ v denašnjem listu joka, da je Avstrija vsled
vojne l. 1866. izpahnela iz nemške zveze. Zakaj, to je jasno iz tega-le
stavka: „Čehovstvo in Slovenstvo, to pritliko grmovje v slovanskem
logu (dieses krüppelgewächs im slavischen haine), ne bi tako v svoji rasti
po konci norelo, ne bi tako predrzno glave vzdigovalo, ko bi
Česko in Kranjsko bili še deželi nemške zveze.“ Slovenci! Ali
v očigled te izpovedi, ktera je odkritosrčna, ne bomo rekli, blagoslovljeno
bodi l. 1866., in blagoslovljena bitva pri Sadovi? Kajti kdo je kriv, ako je
slovenstvo pritlikava, potlačena, nerazvita rast v slovanskem logu? Kdo
drugi, kakor tisočletni nemški pritisk, ki je svoj mozeg dobival iz „rajha“,
ter ni pustil, da bi se bila slovenska rast v slovanskem logu razcvetela kakor
zdaj hočemo, da bi se, in kakor bomo hoteli, dokler bo poslednji slo-
venski domoljub živ, in dokler bo kot moralna zaslomba za nami stal
ogromen zid Slovanstva. V zgodovini je pravična previdnost. Ta je raz-
trgala vez, ki ni imela nobene naravno in človeške pravice vezati nas tam,
kamor po naravi ne spadamo. „Krippelegewächs!“ To očitanje od nemške
strani nam Slovincem, je ravno tako surovo, kakor je surovo roganje onega
človeka, ki je svojega bližnjega v vodo vrgel, pa se mu potem posmehoval

Listek.

Narodopisne slike iz življenja našega naroda.

V. Ženitev.

(Dalje.)

Oženiti se je lahko, pravi pregovor, ali ženo gospodinjo dobiti, to je
težko. Če je žena kriva slabemu zakonskemu življenju, jej pomilovaje dé:
slabo si se omožila, tvoj mož pa še slabše oženil.

Vsaka deklica si želi v zakonski stan priti. Jaz si deklice misli ne
morem, ki si tega ne bi želela; in dasiravno se marsiktera sramuje, te želje
očitno in javno izreči, vendar se noter pod nederem tim glasneje razodevajo.
Nobena misel ne izpolnjuje dekličji miselni obseg tako popolnoma, kakor ravno
misl na ženitev. Ta misel je tista, ki dekličjo domišljijo v največi plamen
razpiniti more. Meni se noben berač, noben revež tako v srce noter ne smili,
kakor deklica, ki si vse mogoče prizadeva dobiti moža, pa ga vendar ne
more dobiti. Mlada je, poštena je, delavna je, pridna je, zna gospodinjiti,
da! celo lepa je, in zares vredna moža, pa — ker nima dote, ostane samica
ubožica vse svoje žive dni. Svet, ki le na doto, pa na doto in na nič drugega
nego na doto gleda, je v tem pogledu zares zelo grd, zelo spačen. Kjer
„palec jezika nima“ tam denes o ženitvi še govora ni! Kaj ljubeče srce ni
tudi dota? Kaj žaljav dlan ni tudi dota? Kaj poštenje in dober glas nista
tudi dota? Kaj varčnost ni tudi dota? Svet pravi da nak! ter le to za
doto ima, kar se v goldinarjih zbrojiti da. Naj bi pa dotolovci nikdar pozab-
li pregovora, ki pravi: ženina dota pri vratih notri, pri vseh oknih pa ven.

Na Hrvaškem, kjer ljudje še v zadrugah žive, je v tem pogledu za
siromasne deklice dobro, kajti nobena nevesta nima dote, k večjemu malo
balico, na Hrvaškem tedaj dote ne daje nobeni deklici pred drugimi prednosti.
Kdo bi dekletom zameril, če bi rade že naprej vedele, ali se bodo

kdaj možile? od ktero strani bo prišel ženin? kdo bo, in kakšen bo? — Več
vraž je, po katerih se baje to more seznaniti. Če dan pred sv. Andrejem deklica
na tešče tri pšenična zrna pozoblje, in potem tisti celi dan nič ne jé, prikaže
se jej baje tisto noč bodoči ženin v sanjah. Sploh do sv. Andreja ženske
mnogo drže. Pregovor pravi: sv. Andraž ženski pajdaš. Poleg sv. Andreja
je še „sv. Anton ženski patron“. Druga vraža, da se bodoči ženin prikaže
je ta-le: deklica mora na badnji ali sveti večer naga hišo zmetati in zme-
tavša jo skozi srednje okno pogledati. Če jej je kakšen namenjen, ga bo
videla pri oknu stati. Lahko mogoče! Sosedov sin se je morebiti pod okno
prikradel, radovednost ga je gnala tje, in zaljubil se je v nago zmetajočo
deklico. Opet druga vraža je ta-le: žužek, ki mu vzdariteljca na glasu in
Polonica, na Koroškem vražej, na Kranjskem božja kravica in božji volec
(frauenkäfer, marienkäfer, sonnenkäfer) si dene deklica na roko, in med tem
ko žužek od prsta na prst lazi iskaje si mestice, iz kterega bi laglje odletel,
momlja ona: „Polonica, Polonica! pokaži mi moža“. Na ktero stran potem
odleti, od tistega vetra bodo baje snuboki prišli. Ta vraža je tudi pri Srbih
poznana. Pri njih se žužek zove Mara (Marija) ali babe (Vukov rečnik).
— Ob Sotli je posebno mati božja v Dobovi kot moždariteljca na glasu in
v časti. Ona baje rada usliši dekličje prošnje, če pridejo iz skrušenega, goreče
molečega in čistega deviškega srca. Padla deklica zastoj prosí. Če hoče
deklica zvedeti, al je mati božja nje prošnjo uslišala, mora iti pred cirkev,
pa tam trikrat z glavo v staro lipo butniti. Če na te tri buteje pade kak
list iz lipe, je to znamenje, da je mati božja prošnjo uslišala, in deklica gre
vsa vesela domu, dasiravno je butanja glava boli. Jaz te lipe nisem videl,
pa čul sem šaljivca, ki je pripovedoval, da je lipina deblo okrog na okoli
zelo obutano, in da jo že malo listja na njem. Ena deklica je baje že več
let v lipo butala, pa nikoli ni bila tako srečna, ka bi se jej bilo znamenje
padajočega lista prikazalo. Na zadnje jej je bilo že predolgo čakanja, raz-
srdila se je, in pikro in žaljivo dejala: Mati božja Dobovna, daj mi moža z
dobrega, drugač se bom sk . . . bala! Al je jena grožnja kaj pomagala, ne
vem. — Enakih vraž je dosta v našem narodu.

Kaj pomeni očitjanje, da smo Slovenci pohabljeni, zatrta rast v slovanskem logu, ako ne pomeni to, da nismo še na oni stopinji omike, kakor bi morali biti, da priprost Slovenec ni tako podučen kakor kak drugorodec. Pa zakaj je to? Ker je Avstrija poprej skrbela bolj za tlačene Šlezvik-Holstanjce, nego za Slovence. Ker je Avstrija poprej po naših šolah bolj skrbela za nemštvo, kakor za poduk slovenskega ljudstva, za napredek slovenskega naroda. —

Omenjeni list dalje pravi, da Nemci ne bodo nikdar nehali misliti, kako se zveza z drugo Nemčijo zopet ponovi. Potem tacem je jasno, da tudi hote „prilinkovo rast“ slovenstva zopet kedaj v staro zvezo spraviti. In to moramo mi avstrijski Slovanje, posebno pa mi Slovenci, poslednja straža, zmerom pred očmi imeti. To nam bodi vodilo, kadar bomo iskali zaveznikov, kadar bomo zavezali se za prihodnost. Hvalimo bogá, da je nesrečna zveza pretrgana in delajmo po svojej moči na to, da se tudi poslednji sled zveze izbríše. — „Nemec, kateri bi hotel zvezo vseh Nemcev v Avstriji popustiti, bi se kakor snetnjav ud od nemškega telesa ločil,“ upije „N. fr. Pr.“ In mi Slovenci se temu nasproti ne bomo navadili upiti: „Slovenec, kateri ni za zvezo vseh Slovencev, za zvezo vseh Slovanov, je nevreden Slovenec, nevreden Slovan.“ Ako pri vsakem narodu velja, da „svoj k svojim“ sili, da vsacega k njegovemu rodu srce vleče, kako dolgo vsak Slovenec ne bo še pravi Slovenec in Slovan?

Iz tacih izjavov novín, ktere hodijo po poduke k zdanji vladi, učimo se lahko marsikaj. Tu je izrečno povedano, da so avstrijski Nemci najprvo Nemci, potem ša le Avstrijci. Škodujemo torej mi sami sebi, ako ravno tako ne rečemo, kaj smo najprvo, in po tem delamo. Saj tudi mi nismo sami v „slovenskem logu“ — in bogme! ko bi bili, potem bi morali obupati in udati se, komur bi se ljubilo nas narodno uničiti. — Isto tako se učimo lahko, da bo duh nemških ljudi, kateri enako govore, našemu narodnemu razvoju vselej sovražén. Torej je zastoj pričakovati koncesij v imenu človečanstva, v imenu narodne svobode. Kolikor si bomo v zvezi s sorodnjaki z moralno silo pridobili, toliko bomo imeli. Ravno zato hvalimo sklep kranjskega dež. zbora, letos z večjo odločnostjo naše pravične tirjatve ponovil.

lz deželni zborov.

Deželni zbor štajerski.

V 6. seji 20. sept. je bil poslanec iz okraja Slovenji Gradec, g. Raku dovoljen 10dneven odpust. Poslanec Brandstetter interpelira, kako je to, da so učenci deželne kmetijske šole z dovoljenjem vodništva podpisavali zaupne adrese na papeža, kar se mu zdi demonstracija zoper ustavo t. j. zoper zakonske, šolske in medverske postave. Vpraša, ali je deželni zbor pri volji, ustavljati se enacim agitacijam, ako bi se ponavljale, ter ako jih hoče zabraniti, ker so ustanovite šole oddaljene ali celo naravno nasprotné. Deželni poglavar obljubi odgovoriti v prihodnji seji. Poslanec Buol podpira svoj predlog, naj se dovoljenja za imenje krčem in gostilnic ne dajo brez preudarka, in s številkami dokazuje kako so vsled nove postave od l. 1859 krčme po številu narastle. To se mu zdi, da podpira javno neuravnost in dela kvar splošnemu blagostanju; ni mogoče, da bi se krčme imele pod nadzorstvom. Krčem naj bi se le toliko dovolilo, kolikor jih je treba. — Ta nasvet Buolov se izroči občinskemu zboru v preudarek.

Poslanec dr. Konrad sporoča v imenu cestnega odbora in nasvetuje naj vsak okraj, ki hoče imeti cesto do železnice, nosi eno tretjino stroškov, dežela pa dve tretjini. — V generalni debati se udeleži med družimi Seidl. Vidi se, da cele stvari ne uame, torej ga poslanci podučé in on se po kon-

fuznem govoru in naposled podučen vsede. Njegovega nasveta ne podpira živ človek v zbornici, ker nihče ne ve, kaj bi prav za prav rad imel. Poslanec Konrad dalje poroča o kompetenciji županov in okrajnih poglavarjev pri cestah in o policijskem redu na cestah. Določeno je bilo, da kdor udeležencev pri cestnem delu in udeleževanju ni s tem zadovoljen, kar župan sodi, ima pravico pritožiti se pri c. k. okrajnem glavarstvu. O cestni policiji pa bode v prihodnji seji govor.

Deželni zbor kranjski.

Četrta seja 20. sept. Prebere in potrdi se zapisnik poslednje seje. Prvosednik naznani dopis finančnega ministra, ki objavlja deželnemu odboru, da doide skoraj ljubljanski glavni blagajnici znesek 700.000 gold. v državljan: obligacijah na ime kranjskega domestikalnega zaklada, kateri znesek plača vlada kot pogojeni donesek odškodovanja za inkamerirani deželni fond. Prvosednik omenja zaslug bivšega deželnega odbornika g. Strahla in kranjskih državnih poslancev, katerim tudi deželni zbor izreka svojo zahvalo, in poslanci se vzdignejo v znamenje tega iz sedežev.

Dr. Toman naznanja z dopisom, da hoče položiti svoj mandat kot državni poslanec.

Pri prvi točki dnevnega reda, postava o spravljanji posiljencev v ljubljansko delalnico, ktero je že lansko leto sklenil deželni zbor, ki pa ni dobila najvišje potrjenja zaradi nekaterih določb v §§. 2 in 10 (prav za prav 11) in ktero tedaj deželni odbor zopet predlaga v pretres, prime besedo g. dr. Zarnik: Akoravno sem še novinec v sedanjem deželnem zboru, sem se vendar že od l. 1860, ko se je začelo ustavno življenje v Avstriji, pečal z razvojem avstrijskega parlamentarizma in bodem tedaj brez strahu se lotil svoje poslanske naloge, ne glede ni na desno ni na levo.

Čuditi se mora vsak, da celo taka malenkost, kakor ta postava, ni pridobila potrjenja, kakor tudi ni bila potrjena postava o srednih šolah in postava o premembi feudalnega volilnega reda, ktereja je hotel postaviti deželni zbor na pravo liberalno, to je demokratično stalo. Ako bi se enaka postava za potepuhe snovala tam kje v Sudanu ali v nebeškem kitajskem cesarstvu ali pa v Patagoniji za črne, rumene in rudeče pohajače, ne bi mogla biti dosti drugačna, nego je naša (Veselost med poslušalci). In vendar je vlada ni potrdila, akoprám ni ma čisto nič politično-nevarnega v sebi potrdila je ni ravno zato, ker so je sklenili Slovenci. (Dobro med poslušalci.) Tega vendar ne bo nihče mislil, da se bodo vsled te postave morali posiljenci učiti ruskega jezika, ali da bodo nosili taborske medalje in skozi okna morali na vse pretege živijo vpiti? (Veselost med poslušalci.) Ker ima posilna delavnica namen p o b o l j š e v a t i i n n e k a z n o v a t i, spada ona v področje deželnega zbora ne pa v zakonodavstvu državnega zbora. Omenjena postava je vsa enaka že potrjenej postavi, ktero je sklenil deželni zbor dunajski, če pa mi Slovenci sklepamo kaj enacega, se ve da je potem kaj drugega: „Ja Bauer das ist was anderes! Prvosednik g. Wurzbach protestuje zoper tako kritikovanje pravic vladnih. — Dr. Zarnik se ne da motiti in nadaljuje: Tukaj ne bomo vladi se uklanjali in prezirali koristí dežele in volilcev, tudi upamo, da pride kmalu vlada, ki nam bode morala biti bolj prijazna. Če še občekoristnih postav za lumpaci-vagabunde ne moremo sklepati, čemu pa potem sedimo v deželnem in v državnem zboru. Po tem takem ne bomo nič dosegli. Ali hočemo zopet kakšno konjedirsko postavo sklepati, kakor je lani zahtevala vlada? (Smeh med poslušalci.) Kako malo se briga vlada za nas, nam že to kaže, da še paragrafi, ki so bili nevšečni, niso bili prav navedeni. Konečno predlaga govornik, da se postava potrdi. Vladin zastopnik pl. Konrad ugovarja in omeni, da glavni vzrok, da ni bila potrjena postava, je ta, da sega v zakonodajstvo državnega zbora, in nasprotuje policijsko-kazenskemu zakonu. Dr. Toman nasprotuje ugovoru, da bi segala ta postava v policijski ali v kak

Narodna pesem pravi, da hčeri daleč od doma proč („v deveto deželo“) oddajati ni dobro, kajti tak zakon je navadno nesrečen. Pregovor pravi: blizo se ženiti, daleč se botriti. Za sina je lahko nevesto zbirati, al težko je s hčerjo na snuboke čakati. Pregovor pravi: sina ženi kedar hočeš, hčer moží, kedar moreš. O ošabni deklici pa, ki dolgo izmed fantov izbira se reče: tako dolgo bo izbirala, ka bo nazadnje za sam zbirak prišla. In to se je že marsikteri ošabni in preširni pripetilo.

Prva lastnost, ki se od dekleta umožiti se hotečega zahteva, je ta, da zna kruh peči. Ktera kruha peči ne zna, ta naj ne misli na možiteve.

Kjer naš narod še v famíjskih zadrugah živi, kakor na Hrvaškem, tam večidel stariši sami za svoje otroke snubijo, zaroke delajo, in ženitvanje vstanovijo. Otroci o tem, kar se o njih osodi snuje in kuje, večidel nič ne vedo, pa se tudi ne prašajo al hote, al ne hote, kajti o tem nimajo nič določevati, ampak vdati se morajo v to, kar so stariši med seboj dokončali. Jaz rečem otroci, kajti nič nenavadnega ni, da ima nevesta še le 12, ženin pa 14 let, tako da je celo dvojbeno, ali vesta, kaj je dvojni spol al ne? Al vesta od kod deca pridejo, al le še verjameta, da jih voda prinese. Mislimo si, da je proščenje al veliki cerkveni shod; sveta se je od vseh strani polno sešlo; po poldne so vse krčme polne; janjci in krmci godišnjaki se pečejo; pije se, pleše se, na tambure, na gosle in bajs se svira, srca se ogrejejo, poprej nepoznani se začnejo rokovati, celovati, objemovati in bratiti; poznanstvo, prijateljstvo, pobratimstvo je sklopljeno, in v večjo potrditev vsega tega se za otroke zaroki store. Čez pol leta potem je pa poroka. Časih se pa tudi zgolj zavoljo tega ženitev v hiši naredi, da imajo vkočeni zadružani kako veselje v predpustu. Pri sosedih na levo in desno imajo pire, pa si ga hočejo bogme tudi onavi narediti. Pa zakaj ne bil Leto je bilo rodno, žetev in mlatev je končana, žitnice so polne, pipe mokre, med svislami visi dosta slanina, samo „tituluša“ je treba za veselje za dobro voljo, in ta tituluš se naide v ženitvi! Časih je pa treba pastirice pri hiši, ki bo goske in purice pasla, domačo snašice ne zmagajo vsega posla; in kuče gaza se pobrini, da za sinka nevestico naide. Nevesta pase pure na livadi,

mložnja pa svinje v žiru, in časih še po dve leti po poroki, dasiravnosta pod isto streho, ne živita drug z drugim kakor se v zakonu živi.

Tako je tam, kjer so še zadruge. Drugod pa, kjer se je socialno življenje našega naroda že bolj zapadno-evropskim nazorom vdalo, kjer vsaka famílija za sebe živi, se fant in deklica brez vmesvtikanja starišev najdetá, spozuata in zaljubita, in še le potem, ko sta med seboj že zvezo storila in srčne zadeve poravnala, pridejo nju stariši, ki stvar do pred oltar doženejo, v sodelanost.

Spoznanje naredita fant in dekle navadno na kakšnem sejmu, al na kakšnem cerkvenem shodu. Fant pelje dekle k medicarju, ter ga z medico napaja, kajti na medico so naše dekleta kakor ose; po poldne gresta v v krčmo, kjer je muzika in ples, in tukaj se mora fant znati s svojim dekletom pobahati, z denarjam ne sme škrten biti, ampak tudi druge na svoj račun napajati. Za „sejem“ kupi fant dekletu, al lecetasto srce, al pa, kar je še bolj navadno, svilen robec „drage barve“ (rudeč al žolt), časih tudi srebern prstan z dvema srcema, če se pa hoče posebno skazati, celo zlat prstan, ki mora imeti „rudeče oko“ (rudeč kamen).

Slučaji, ka stariši za sina nevesto, za hčer ženina izbirajo, se sicer tudi še narajmajo, pa le bolj poredko. Sploh se svobodni volji sina ali hčeri ne vstavljajo, k večim da svetujejo al odsvetujejo, navadno pa dé: kakor si boš sam postljal al postljala, tako boš pa ležala.

Prvi ženitvanski posel je snubitev al prositev. Ponemčeni Slovenci pravijo: „bitteln.“ Navadno gre fantov oče sam „v snuboke“ vzešši seboj še kakega drugega postojanega, poštenega, zgovornega moža. Ta mož je starešina,*) al s pridevkom, s katerim se navadno kliče „oče starešina.“ Če pa fantov oče sam neče iti snubit, naprosi za to kakega strijca, al ujca, al sosedá, al drugega kakega prijatelja. Časih gre s snuboki tudi fant poleg, toda redkeje. Bog obvaruj človeka za snuboka najeti, ki ni dobrega

*) Starešina pri Murki: der Speisemeister, der hochzeitdirektor. Janežić in Šalek imata der hochzeitvater, Vuk pa das oberhaupt der familie, pri Srbih se naš matovski starešina imenuje „stari svat.“ Pis.

kazenski zakon, ker noben sodnik ne sme zapirati človeka, ki je kaj zakrivil. Namen delalnice je, potepube k delu prisiliti in jih poboljšati. Zakaj nam vlada ne pové, kako hočemo postaviti sklepati, ko je ona sama zidala delalnico. Če ne vemo, kaj hočemo preurediti, dobili bomo postavo nazaj, kakor smo jih dobili toliko lani sklenjenih. Sporočevalec odbora dr. Costa here naj višje naredbo, po kateri se je odreklo postavi potrjenje, in dokaže, da je vladni zastopnik drugače govoril nego to, ker se paragrafi, ki so bili krivi, da se ni predložila postava v potrjenje, ne vjemajo. To je očiten dokaz, da se na dotičnem mestu ni dosti brigalo za vso postavo. Proti potrjenju ni nobene ovire, kakor k večjemu kaka malenkost v besedah. Vedno se trdi, da nam je decemberska ustava razširila pravice, skušnja pa drugače uči.

Po ugovoru vladinega zastopnika se seja po predlogu dr. Tomana za 10 minut preneha, potem se postava z majhnimi spremembami potrdi. Prošnja občine Velika dolina, naj ostane pri okrajni sodnji na Krškem, se izroči po predlogu g. Zagorca postavnemu odseku, ker so se izrazile tudi nasprotni misli. Občina Leskovce prosi, da se dovoli 51⁴/₁₀% priklada k direktnim davkom za napravo novega pokopališča in druge občinske potrebe. Predlog deželnega odbora, naj se to dovoli, se potrdi in potem seja konča.

Politični razgled.

Da Beust potuje, je gotovo; kod in kje pa, to se ne ve, nekteri trdijo, da se jim je tu, oni da se jim je ob istem času tam prikazal. Torej ne manjka ugibanj, posebno ker hoté nekteri vedeti, da je prišel z ruskim knjezom Gorčakovim in z nekterimi jugonemškimi diplomati skup.

Na Českem so se volitve v kmetijskih okrajih véraj 22. t. m. vršile. Obe stranki, narodna in vladna, ste bili napeli vse sile, česki časopistvo se je poslednji čas pečalo skoro le z volitvami. Narodnjaki so šli v boj v zaupanju na izobraženi, zavedni in zreli svoj narod. Deklaranti so zmagali, to skoro lahko rečemo, da si nam pred končanim listom ne mogó poročila priti. To je misel celo praškega dopisnika srditi „N. Fr. Pr.“ ki že prej pove: „od vseh čisto českih okrajev ne bo nobeden deklarant nam ustavozvestim tako dober, da bi propal. Vsak bo voljen, bo svojo izvolitev v žep uteknil in doma ostal“. To se ve da vladni iščejo vzrokov tej svoji propalosti v vseh rečeh, samo v opoziciji českega naroda ne. Celó večina med Čehi živečih judov bo za narodnjake glasovalo, kar njih časopisne sovornike na Dunaji posebno bode. (Glej telegram.)

V Gališkem zboru je podpredsednik Rusin Lavnovski govori jako pomirljivo. Poljaki so ta govor, kateri nasvetuje, naj se z Rusini pogodé, radostno sprejeli. Postavljen je poseben odbor d. v. v. ki bode pretresoval, kako rešiti narodnostno vprašanje. Želeti bi pač bilo, da bi Poljaki Rusinom enkrat začeli pravičnejši biti. Vendar ni posebao mnogo upanja. „Slovo“ zahteva administrativno ločitev Rusinov in poseben rusinski zbor — v kar Poljaki ne privolijo. — Smolkov nasvet, zaradi nepošiljanja poslancev v državni zbor se ni odboru izročil v preudarek. Proti Smolki je bilo 57, za-nj 54 glasov.

Iz Lvova se brzovlja, da ministerstvo noče deželnih volitev odložiti, temuž tirja, da se voli na podlogi postave kakor je, ne gledé, ali imajo vladni uradniki večino glasov, ali neodvisni deželani.

Tržaski mestni kot deželni zbor bode glasoval proti direktnim volitvam in sicer — kakor pravi „Citt“ — zato, ker bi bil to samomor deželnih zborov na korist nemškega parlamentarizma.

glasa, kajti to bi dekletine stariše žalilo, in snubitev bi slabi vspeh imela. V St. Zvovih spisih sem nekde bral, da so v starih časih snuboki na belih konjih na nevestin dom prijezdili. Snuboki, to se ve, da pražno oblečeni, pridejo s kakšnim izgovorom v hišo. Navadno pravijo, da so kupci, da skupljevajo pitano živino, žito in vino, ter prašajo, da-li imajo kaj česa za prodati. Še le po dolgih ovinkih in alegoričnih na zakonsko življenje namerjenih vtipih dajo spoznati, da so v celo drugih zadevah prišli. To navado, s kakšnim izmišljenim izgovorom v hišo priti, imajo sploh naši ljudje, ter za nepristojno držé, če se takoj s prvimi besedami reče, po kaj se je prišlo.

Če so snuboki dobro spravili, t. j. če so dekličini stariši obljubili, da bodo „na oglede“ prišli, je sem ter tje navada, da snuboki dekletu dajo nekoliko v denarju kot „z a d a t e k“ ali „aro.“

Teden dni potem gredó dekletini stariši in še kak drug mož, ki je potem za devera, na fantov dom v ogleda. Med tem so se že na fantovem domu na oglednike pripravljali. Hiša se je zvonaj in znotraj pobelila, pód po izbi se je opral, in kotje lepo snažno omeli, kajti pregovor pravi: pajčevina po kotéh je slabo priporočilo za ženitvanjska pisma. Deklica, ki navadno pride z ogledniki, je kolikor mogoče bogato oblečena. Naj lepšo in naj dražjo opravo, ki jo ima, dene na se. Če je od premožne hiše, pride v svili in v zlatu. V snuboke in v ogleda se gre le v jutro al na večer, nikoli o pol-dne. Pri ogledih se v poštev jemlje: koliko oken ima kozolec, koliko je platna na belišči in enake druge gospodarstvene reči. Če je oglednikom „po volji“ se da „zadnja beseda“: da, — če jim pa ni po volji pa: ne. V prvem slučaju se pri mali objedini določi dan „glihenge.“

Na ta dan gre fant s svojimi stariši in s starešino na dekličin dom; naj raje ob mraku. Pri primerni večerji, pri kateri mora tudi dever poleg biti, se obe stranki pogovorite in pogodite, koliko bo deklica dote imela, kaka bo „bala,“ in koliko bo nasprot fant dekletu kot „juturnjo“ zapisati dal. Na temelji dogovorjenih vstanovitev se potem „ženitno pismo“ narediti da. Navadno se pri tej priložnosti tudi že dan poroke ustanovi.

V Srbiji je imenovano novo državno svetovalstvo devetih udov. Izmed prejšnjih svetovalcev vsled nove ustave razpuščenega prejšnjega svetovalstva jih je ostalo šest. Na novo so bili naročeni; minister Zenić, srbski zastopnik v Bukureštu Magasinović, in deželni bibliotekar dr. Šafarik.

Bukovinski deželni zbor je letos jako hrupen. Romani in Rusini hoté imeti, da se njih jeziku ne godi krivica na korist nemškega. Pa zahtevanje, naj se zapisnik vodi v vseh treh jezicih, rešilo je ministerstvo prav po aleksandersko s tem, da se bere zapisnik v nemškem jeziku. Ni čuda, da po tacem ravnanji Romanje že iz Avstrije ven v Moldavijo gledajo, kakor je eden romanskih poslancev sam rekel.

V romanskem senatu je izrekel minister Kogolnićano, da je politika Romanije politika neutralnosti, da Romanja zbira vojsko za brambo ne za to, da bi dežele pridobila. Svet je ževajen tacih zagotovil od vseh kotov.

Bavarska zbornica se je sešla. Prvosednik in tajnika prve seje so bili udje klerikalne stranke.

Severni Nemci imajo zdaj badensko vprašanje v razgovoru. Skoro gotovo je, da se v badenski zbornici, ki se zdaj snide, nasvetuje naj Badensko pristopi k severonemški zvezi. Ker imajo Prusoljubi v tej zbornici večino, bode nasvet tudi obveljal. Prusija bode gotovo veselje imela to novo pridobitev z obema rokama prijeti. Ali ker bi bilo to zoper praški mir, bode gotovo Francoska zoper tako poveličanje Prusije z vso odločnostjo na noge stopila. Tega pa se Prusi zdaj menda še boje. Da se iz tega lahko jako resne reči izmotajo, razvidno je iz poročila, da je pariška borska zaradi te novostiprecej ostrašena.

O francoskem cesarji Napoleonu se zdaj že tri tedne zmerom poročá, da je boljega in boljega zdravja. Ravno to vedno ponavljanje pa zbuja sum, da ni istinito. — V pomanjkanji politične snovi, preudarja kedaj se bode sklical postavodajen zbor, kar se v zvezo spravlja z ministersko krizo.

Na Španske mni zdaj važnejega vprašanja mimo kubanskega, še celo o tem se toliko ne govori, kdo bode španski kralj. Prebivalstvo je jako razburjeno, in vidi se, kakor da bi se dežela celó vojske z zedinjenimi državami zaradi zahodno-indijske kolonije ne bala. Correspondance Havas se piše iz Madrida: Nekoliko dni sem je Špansko po sporočilih iz onkraj atlantskega morja jako razdraženo, ker se vidi, da je vlada zedinjenih držav trdne volje. neodvisnost otoka Kube pripoznati. Naslanjaje se na svojo pravico je španska vlada kabinetu v Vašingtonu na znanje dala, da se ne more spuštati v tako mišljenje, in da se bode z orožjem vsakemu poskušanju, insurektivno pospeševati naproti stopila. Iz Pariza in Londona se je zvedelo, da je francoska in angleška vlada voljna, Španijo s svojim svetom pri kabinetu vašingtonskem podpirati. Sicer pa je poslanec zedinjenih držav v Madridu, videvši razburjenost španskega prebivalstva zaradi tega, v Vašingtonu po brzojavu poročil. Vsled vsega tega je, tako se pravi, prvosednik Grant jel mirneje misliti. Nevarnost, ki je v zadnjih dneh bila toliko, je tedaj jako zmanjšana in upati je, da bode vse dobro.

Že sloveč egiptovski namestni kralj še vedno zanima politični svet. Za gotovo se pripoveduje, da pozivu svojega vrhovnega gospoda turškega sultana, ki ga je v Carigrad na odgovarjanje poklical, ne bode pokoren. Sultan zahteva, da ne sme namestni kralj in njegov vazal nobenega posojila brez njegovega dovoljenja vzeti, vsako leto proračun državnih stroškov v potrljivo poslati, in ne več vojakov imeti, kakor se v Carigradu določi, t. j. zdaj 18.000. To kralju ni po godi.

Memogrede naj še to omenim, da v Istri in tudi v hrvaškem primorju ne dobí najstarejši sin kmetije, kakor je drugod sploh navada, ampak naj-nilajši ostane „na ognjišči“ in se še-le onda oženi, kedar so že vsi drugi bratje in sestre od hiše proč.

Kedar je že vse do čistega dognano, se fant in deklica zaročita. „Zaroki“ se tako-le storé. Pri jedini, ki se „zaročnica“ imenuje, sežeta si fant in deklica v desni roki; čez njuni sklopljeni roki vlije dekličin oča po dolgem in po čez kupico vina, ter reče: tačas se razločita drug od drugega, kedar se bo to zdaj razlito vino pobralo. V ime boga očeta, boga sina, in boga svetega duha! Amen. — V nekih krajih se zaroki storé še-le v farovžu, kedar se v oklice zapisuje. Pri zarokih morata biti starešina in dever pričujoča. Od sih mal se reče, da je deklica „v zarokih,“ ali če je od fanta prstan dobila, da je „pod prstanom.“ Deklice, ki so še svobodne, ne nose prstanov. Prstan na dekličini roki je znamenje, da je v zarokih, al vsaj da ima spoznanje s kakim fantom. Zaroki se posebno v primorskih krajih visoko čislajo skor enako poroki. Za velik greh se šteje, če ena ali druga stranka od storjenih zarokov odstopi, in slovesno storjeno zavezo razveže. Deklica od zarokov odstopivša mora zaročencu vse stroške, ki jih je zavolj nje imel, povrniti. Med zaroki in poroko preide časih dalj časa, na Hrvaškem tudi po več let, posebno če so bili zaroki med otroci storjeni. Zaročena deklica daruje svojega zaročenca na božič s kolačem, na veliko noč s pogačo, on jej pa ob enem letu podá „dobro roko“ t. j. da jej nekoliko v denarji. Prvega maja prinese jej on zeleno hrastovo vejo, katero ona v znamenje, da jej je mila in draga in da jo visoko ceni, s svilenimi tračici, s cvetjem in z jabelkami okiti. Dokler je deklica v zarokih, se ne pristuje za njo, da bi kamgod sama šla, ampak vsak čas mora v družtvi kakšne že bolj priletne ženske iti. V primorskih krajih nabira v zarokih stoječa deklica okoli bližnje žlahte dobrovoljne pri- neske za balo. (Dalje prih.)